



Георги Русафов  
Чисто по царски

Веднъж пред един царски дворец спрял беден ябълкар. Цялата му стока – румена и дъхава – била прибрана в два сандъка, които се кла-тушкали от двете страни на едно дръгливо магаре. Гласовит и весел, продавачът хвалел с цяло гърло в притихналото горещо пладне ябълките си:

Ябълкара, ябълкара-а-а-а,  
червени, сочни ябълки кара...  
Тичайте, тичайте –  
не се бавете,  
не се скъпете –  
ябълки сладки си купете!...

Привлечени от песничката му, край него започнали да се тълпят деца, жени, старци, баби. Всеки давал по петаче и още там захапвал сочните плодове. В туй време царят стоял на прозореца. Видял отдалече ябълките. Зърнал как сладко-сладко хрупкали от тях купувачите. Дояло се и нему, па плеснал с ръце. Тукатси в стаята при царя дотичал главният управител на двореца.

– Вземи тези пет жълтици и ми купи с тях от ябълките, дето продава оня долу! – рекъл царят и тикнал в десницата на царедвореца лъскавите монети. – Дай му всичките пари, но искам ябълките до една да бъдат сладки и сочни; да се топят като бонбони в устата ми!

Управителят се поклонил до земята и излязъл.

Като останал сам, той разтворил шепата си, в която блестели царските жълтици, и си рекъл:

– Глупавичък е нашият цар – не знае цената на парите!... Та с тия жълтици могат да се купят пет коли от хубави по-хубави ябълки!

И без много да му мисли, царедворецът пхнал две от петте златни монети в дълбокия си джоб... Сетне пратил да извикат при него първия му помощник. И когато оня се явил, главният управител поставил останалите три жълтици на масата и строго му заръчал:

– Слезни с тия три жълтици долу и купи за тях ябълки на царя!... Но си отваряй добре очите: ябълките до една трябва да бъдат сочни и сладки – като за царска уста!

Помощникът прибрал жълтиците и хукнал презглава да изпълни царската повеля. Но щом се закрил от очите на своя началник, помилвал

жълтиците, огледал се наоколо и като видял, че никой не го вижда, тутакси скрил една от тях в пазвата си...

Малко след туй, забързан нанякъде, между мраморните колони на здрачната зала се мярнал главният готвач на царската кухня. Помощникът на дворцовия управител го повикал, пъхнал останалите две жълтици в ръката му и се разпоредил с навъсени вежди:

– Иди купи с тези пари ябълки на царя!... Но докато стигнеш до ябълкаря, някоя жълтица да не се търкулне в кесията ти, че царят ще те обеси!

Главният готвач обещал да изпълни точно поръчката. Ала още след първия завой на стълбището се спрял и погледнал гузно зад себе си. Там за негов късмет нямало друга жива душа.

„Незаловеният крадец е по-голям от царя!“ – смигнал си той хитро и на часа едната от последните две царски жълтици изчезнала в сърмената му кесия.

На двора главният готвач намерил началника на дворцовата стража. Дал му последната жълтица. Казал какво да купи с нея на царя и – ни лук ял, ни лук мирисал! – отишъл да си гледа другите работи.

– Ще има да взема ябълкарят пари, щом като е толкова глупав, че се е наврял да продава стоката си пред устата на вълка! – намръщил се след главния готвач началникът на стражата и прибрал спокойно последната царска жълтица в пояса си.

Сетне извикал двама войници и тръгнал с тях сърдито към мястото, дето веселият ябълкар продължавал безгрижно да разпродава ябълките си. Когато началникът на дворцовата стража стигнал с войниците до него, единият сандък бил вече разпродаден и той се канел да начене втория.

– Кой ти разреши да продаваш тука тази смет – та това е царски площад, не е пазарище! – ревнол началникът над ябълкаря така гръмогласно, че всички кучета от площада се изпокрили със свити опашки в съседните улици. После заповядал с леден глас на войниците си: – Обесете този негодник на най-близкия фенер, та друг път да не мърси с гнилите си ябълки царския площад!

Като видял, че мустакатият великан за едното чудо наистина може да го погуби, ябълкарят се отскубнал от ръцете на войниците, тупнал в краката на началника и ударил с разплакани очи на молба:

– Милост, господарю!... Имам половин дузина дребни деца – до едно ще изпукат от глад без мене. Пощади ме заради тях!

Началникът в началото се опъвал: да се обеси, та да се обеси!... Но

сетне изведнъж се усмихнал, махнал великодушно с ръка и изгърмал:

– Добре, нека този път ти се размине от мене!... Сега ще те накажа, като взема само ябълките ти за царските свине, ала мернеш ли се пак на сам, вече прошка няма да има... Хайде, измитай се, докато не съм се отметнал!

Щом чул тази милостива присъда, ябълкарят само що не полудял от радост – зарязал пълния сандък с ябълки, сритал магаренцето си и бързо напуснал площада. След него войниците дигнали сандъка и той поел бавно-бавно обратния път на петте царски жълтици, като на всяка спирка споделял тяхната участ... Началникът на дворцовата стража го преполовил. Главният готвач го предал по-нагоре едва когато скрил половината от останалите ябълки в потайните си долапи. Първият помощник на дворцовия управител изсипал от сандъка също порядъчен дял за себе си. А главният управител на двореца подбрал от стигналите до него ябълки само пет. И като поставил дъхавите плодове в златно блюдо, поднесъл ги лично с дълбок поклон на царя...

В туй време ябълкарят – щастлив, че се е отървал евтино от бесилката – отново пеел с пълно гърло нейде далече от двореца:

Утре пак ме потърсете,  
пак си ябълки купете!...

Царят го чул. Погледнал мрачно петте ябълки в златното блюдо и изсъскал ядно:

– Как няма да пее, как няма да е весел, когато продава ябълка за жълтица!... А и народът купува ли, купува – май че има много пари!

И същия ден постъпил чисто по царски – заповядал да обложат народа с нови данъци: от тежки по-тежки.

КРАЙ

© Георги Русафов

Сканиране, разпознаване и редакция: moosehead, 2008

**Издание:**

Приказки от български писатели  
Издателство „Български писател“, 1981 г.  
с/о Jusautor Sofia

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9142>]